

ALLIANS - NYTT

Organ för DX-Alliansen - DX-klubbarnas samarbetsorganisation

Nummer 52

20 maj 1962

AKTUELLT

TILL DE KLUBBAR SOM ÖNSKAR TA UPP FRÅGAN OM "PIRATRADIO" ELLER EJ vill vi från DX-Alliansen rekommendera följande tidningar och tidsskrifter som behandlarx problemet för och emot:
Röster i Radio och TV nr 18, Idun nr 18, Radio & Television nr 5, 1 majnr Soc.Arb.Partiets tidning Aktuellt, Se nr 19, Folket i Bild nr 19, Nordisk Kontakt nr 7, Berlinske Tidene för 15 maj, Aftenposten 15/5, samt dagspressen sedan 1 månad tillbaka, R Nord har utgivit en broschyr.

-o-

INFÖR DX-PARLAMENTET

x- GLOM ej prel. anmälan för DX-Parlamentet till DX-Alliansen före den 20 maj. OBS. Kontrollera att antalet representanter/röstberättigade/överensstämmar med röstförteckningen i AN 51.

-o-

DIE KURZWELLE, c/o Hermann Jäger, Ricklinghausen - Schützenstr. 4, Tyskland nr 20/11 publicerade notis om "Internationales Treffen der Kurzwellenhörer in Schweden". Representanter från kortvågsstationer i Rom, Bern, Warszawa, Hilversum och Prag har anmält att de kommer. De ser mycket fram emot att med oss DX-are få diskutera tekniska och programuppläggningspunkter. Därför vill DX-Alliansen redan nu rekommendera klubbarna att ta upp frågor, som kan vara lämpliga att diskutera med våra "radioröster".

Vi får kontinuerliga rapporter från arrangörerna om de fortsatta planerna och dess realisering. I nästa AN som utkommer den 5 juni hoppas vi kunna servera alla lockande detaljer. Ett AN redan nu verkar vara välfyllt med debattinlägg från såväl svenskar som företrädare för de övriga nordiska klubbarna. Det är angeläget att vi får in uppgifter från klubbarna om vilka som representerar klubben, så att vi kan skicka detta AN med dagordning direkt till dessa.

--o--

NYANSLUTNA OCH NYREGISTRERADE DX-KLUBBAR

nr 39. Ystads DX-förbund, Vallösa, Rynge kontaktman Göran Leván anslutna klubbar: Ystads Kortvågsklubb, Vallösa, Rynge

Ystads DX-club, Bergsjöholms gård, Ystad
nr.40. Wermlands Radiounion, Box 4071, Karlstad kontaktman K.Hjalmarsson lokalavdelningar: Karlstads DX-klubb, Rämensgatan 20, Karlstad, Bro RK, Box 225, Kristinehamn. Scranta DX-club, Timotejv.1 Karlskoga, c. Säffle RC, Norra Tingvalla Strand 10, Säffle.

-o-

Nytt i notisform

Ny klubb: Mälardalens Radio Sällskap i Stockholm kommer att utge tidningen "Radioten". DX-Klubben Vega i Lomma har i åratårsjubileum. The Cimbrer DX-club, Vesterstrand 3, Års-Danmark har en DX-tävling den 23-25 juni. City DX-club i Läckeby har nu anslutit sig till Syd Sveriges DX-förbund. DX-märket konkurrerar starkt med vårens alla blomster i fråga om fäggprakt - KR 1:05 - dyrare är inte DX-märket.

-o-

DX-ALLIANSEN

Sekretariatet, Sannadal, LIDINGÖ 2.

INFORMATION

DX-Alliansen har i en tidigare skrivelse till kommunikationsministern föreslagit en förutsättningslös utredning av radiofrågan. Efter att två gånger ha fått sin tid för uppvaktning hos statsrådet Skoglund uppskjuten, har DX-Alliansens styrelse tillställt kommunikationsministern en ny skrivelse. I denna påpekar man vad radioexperterna inom organisationen anser vara de verkliga radiostörningsproblemen. Man frågar om statsmakterna är beredd att ta initiativ till åtgärder dels mot en östtysk station på otillåten våglängd som på sina håll stör den nya Motalasändaren, och dels mot de talrika störningsändarna i olika länder, vilka har som enda uppgift att störa radiostationer i andra stater. Skrivelsen har följande lydelse:

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Kommunikationsdepartementet.

DX-Alliansen, samarbetsorgan för 40 svenska DX-klubbar och föreningar, tillställde Chefen för Kungl. Kommunikationsdepartementet den 28 april en skrivelse med uttalande i radiofrågan. Det är oss nu angeläget att då vår uppvaktning uppskjutits ännu en gång, få framföra ytterligare motiveringar för vårt ställningstagande:

I motiveringen till statsmakternas nya lagstiftning angående kriminalisering av rundradiosändningar på öppna havet och i luftrummet ovanför, heter det att den internationella radiokonventionen (1959 års telekonvention med därtill hörande radioreglementen) måste följas i detalj. Mot detta har givetvis DX-Alliansen icke några principiella invändningar att göra. Vid vår avlyssning av rundradiostationer på kort- och mellanvågbanden har vi kommit till insikt om betydelsen av internationell planering och fördelning av befintliga kanaler. Det torde dock icke finnas ett enda land i världen, som följer konventionens bestämmelser in i minsta detalj. I sammanhanget har nämnts att över 300 radiostationer bryter mot den s.k. Köpenhamnsplanen.

I det aktuella lagförslaget har statsmakterna lagt särskild vikt vid konventionens rekommendationer att aktivt inskrida mot radiosändningar, som orsakar menliga störningar i Sverige eller något av de övriga nordiska länderna. Vi har icke vid våra avlyssningar av de nu existerande fartygsbaserade rundradiostationerna kunnat konstatera att dessa skulle orsaka några menliga störningar. DX-Alliansen har nu 40 anslutna DX-föreningar och klubbar registrerade och av dessa utger tjugo månatliga bulletiner med rapporter om hörbarhet på rundradiostationer över hela världen på såväl kortvåg som mellanvåg. Vi har i dessa rapporter, vilka täcker avlyssning över hela landet, icke funnit några särskilda anmärkningar mot de aktuella sändarna.

Fartygsbaserade radiostationer är enligt våra uppgifter följande:

Radio Swan, Swan Island	sändningar på kortvåg och mellanvåg.
Voice of America, Courier, Rhodos	sändningar på kortvåg och mellanvåg
Radio Nord	sändningar på mellanvåg
Radio Veronica, Nederländerna	sändningar på mellanvåg
Radio Mercur och Radio Syd	sändningar på ultrakortvåg
Planerade:	
Voice of Sluogh, England	sändningar på mellanvåg
Radio Kerkske, Belgien	sändningar på mellanvåg

Beträffande Radio Nord sänder den på 602 kc/s = 498 meter och enligt tillgängliga våglängdstabeller skulle den teoretiskt kunna störa Lyon I, Frankrike, Karl Marx Stadt, Östtyskland, Damascus, Syrien och Nicosia på Cypern. Av dessa stationer torde det endast vara Lyon som blir störd. Den svenska DX-specialisten Arne Skoog, Sveriges Radios Lyssnarcentral, uttalar emellertid i Röster i Radio-TV nr 18 1962: "I Lyon har man inget besvär med störningar från Radio Nord. Det beror på att den franska sändaren med sina 100 kW fullständigt tränger undan Radio Nord med dess 20 kW. Däremot kan man inte höra Radio Lyon i de delar av Sverige och Finland, som hör till Radio Nord's primära verksamhetsom-

råde, och i övriga delar av Nord-Europa torde mottagningen av Radio Lyon ha blivit avsevärt försämrad. Men intresset för avlyssning i Norden av Radio Lyon torde knappast vara tillräckligt stort för att tjäna som argument i debatten om piratradion."

DX-Alliansen vill framhålla att de som blir störda i sin avlyssning av Radio Lyon rekommenderas att i stället avlyssna någon av de andra av Frankrikes program 2-sändare, som sänder exakt samma program och med 50 kW högre effekt. Radio Lyons våglängdsval är dessutom olämpligt ur distanslyssningssynpunkt. Virekommendera i stället t.ex. Rennes I på 445 meter, Paris I på 359 meter, Lille I på 218 meter eller någon av de andra 10 rundradiostationer som återsänder samma program.

Det torde också vara tveksamt om Radio Lyon i en framtid skulle få behålla sin exklusiva våglängd på grund av den trängsel som nu råder på mellanvågsbanden.

I detta sammanhang vill vi gärna upplysa om att under de senaste 4-5 åren har bland svenska DX-are blivit allt vanligare att distansavlyssna inte bara rundradiostationer på kortvåg. De mest förbluffande resultat har nämligen uppnåtts på mellanvåg. Det hör sålunda inte till sällsyntheterna att icke särskilt starka mellanvågsradiostationer från Kanada, USA, Chile, Brasilien, Afrika samt Japan och övriga Asien hörs med en mycket stark och klar mottagning, oftast efter de europeiska rundradioföretagens ordinarie programs slut på kvällarna.

Detta är också skäl till att frågan om våglängdsfördelningen och motiveringen till densamma torde få omprövas inom en snar framtid. När rundradiostationer stör svenska intressen torde det således icke vara ett problem av den enkla karaktär, som det först syntes.

Vi har icke funnit något nordiskt lands sändningar blivit störda av fartygsbaserade rundradiostationer. De våglängder som stationerna använder stör ej heller den kommersiella radiotrafiken, då ju utväxlingen av radiotelegram o.dyl. är hänvisad till andra kanaler enligt våglängdstabellerna.

Det framlagda lagförslaget omfattar även kriminaliserad medverkan till radioanläggning, vars sändningar visserligen icke faller under bestämmelsen i lagens första paragraf, men likväl på öppna havet eller i luftrummet däröver (i ex. sändningar som ej orsakar menliga störningar vid radiomottagning i Norden) används för sändningar i strid mot rekommendationerna i internationella telekonventionen.

DX-Alliansen har i sin bedömning av detta ej kunnat finna i vilken omfattning som det föreliggande lagförslaget, som en isolerad nordisk lagstiftning, skall kunna nå avsedd verkan. Vi finner i likhet med lagrådet att verkningsfull lösning endast kan ernås genom ett internationellt samarbete, i första hand kanske Europarådets juridiska kommitté eller ITU. I den mån lagrådets rekommendation äger relevans, vilket vi ej funnit anledning att ifrågasätta, finner vi det synnerligen anmärkningsvärt att de nordiska länderna redan nu vill binda sig för en lagstiftning av så omfattande karaktär, vilket torde verka hämmande vid den kommande internationella behandlingen.

Nordiska Rådets behandling av denna fråga har sitt intresse i sammanhanget. Enl. Nordisk Kontakt nr 7 1962 sid 367 (Parlamentarisk orientering) låg som grund för behandlingen ett dansk-norskt medlemsförslag vari det föreslogs att Nordiska rådet till de nordiska regeringarna skulle hemställa att i samråd vidtaga åtgärder för att säkerställa genomförande av dem alla tillträdde internationella radioreglementet i den mån det rör sig om radioutsändningar, som står i strid med detta reglemente och som är avsedda för mottagning i ett nordiskt land.

Denna Nordiska Rådets juridiska kommittés förslag antogs också av Nordiska Rådet. Nordiska Rådets juridiska utskotts talesman vid sessionen hr Folke Mellquist framhöll att det behövs samnordiska åtgärder, men utskottet ansåg det inte vara nödvändigt att Rådet tog ställning till de former under vilka dessa samnordiska åtgärder borde få.

Lagstiftningsförslaget fördes således fram som ett supplement till Nordiska Rådets juridiska utskotts förslag om samnordiska åtgärder. Nordiska Rådet uttalade sig inte för en lagstiftningsåtgärd utan för samnordiska åtgärder i någon form. Vi har därför funnit att svenska statsmakterna lika lite som något annat nordiskt land är så bundna av att fullfölja lagstiftningsförslaget utan att detta borde kunna få gå igenom den vanliga parlamentariska behandlingen i Svenska Riksdagen med en förutsättningslös debatt och med iakttagande av föreskriven behandlingstid.

DX-Alliansen har i statsmakternas behandling av denna fråga saknat en positiv och tydligt behandling. Det förefaller oss som om lagförslaget tillkommit endast i syfte att tysta två, tre radiosändare utanför Sveriges kuster. Det är detta vi funnit stötande för det

allmänna rättsmedvetandet och stridande mot fundamentala principer om eterns frihet. Denna princip uttryckes således i Nationernas Förbunds 1936 internationella konvention ang. radions användning i fredens tjänst och i den appell, som Förenta Nationerna utsände 1947 där det poängterades betydelsen av radions medverkan i arbetet för internationell förståelse och mellanfolkligt samarbete.

Den föreslagna lagstiftningen finner vi ej tillräckligt välmotiverad. En lagstiftning som träder in för ett tillfälligt aktuellt behov av detta slag bör förbehållas en krigs- eller beredskapssituation som den kanske uttryckes i Strafflagens 27 Kap. 1.

Vi ifrågasätter ävenledes huruvida det är förenligt med folkrättsliga rättssatser med en isolerad lagstiftning som är ämnad att omfatta öppna havet och luftrummet däröver. International Law Commission (ILC) har behandlat de folkrättsliga reglerna kring a/ territorialvatten och b/ öppna havet. Vi har här inte funnit stöd för en lagstiftning av detta slag. Vi finner det vidare anmärkningsvärt att Lagrådet inte funnit anledning yttra sig om folkrättsliga plikter och inomstatliga avgöranden, utan endast konstaterar att frågan bör slutas till Europarådets juridiska kommitté. I detta fall rör det sig om en helt ny form av lagstiftning, som dessutom griper in på ett kontroversiellt område, där forskningen inte nått fram till enhetliga normer. Enl. uppgifter har också en folkrättssakkunnig i Danmark dr juris Erik Bruel i en utredning framfört betänkligheter mot att stifta lagar som rör internationellt vatten och anser att frågan bör behandlas inför Internationella Domstolen i Haag.

I vår avlyssning av de olika radiobanden har vi även nått kontakt med en rik flora av politiska frihetssändare, som sålunda ej heller anpassat sig till den s.k. Köpenhamnsplanens våglängdsplanering. Dessa berörs ej av lagförslaget. I förening med s.k. störsändare utgör dessa en kraftig störningsfaktor som vi DX-are anser mer angeläget att finna en acceptabel lösning på. Den aviserade lagstiftningen förefaller oss därför sakligt bristfälligt motiverad.

Vi vill framhålla att DX-Alliansen inte uttalar sig med avsikt att ge stöd åt någon av de nu befintliga fartygsbaserade rundradiostationerna, utan enbart därför att en kriminalisering av radioverksamhet på det sätt som avses, synes strida mot allmänna folkrättsliga begrepp. Ett omdöme som vi grundat på de erfarenheter som erhållits genom avlyssning av rundradioföretags stationer över hela världen.

Det kan dock framhållas att ett stort allmänt intresse föreligger för de radiostationer som drabbats av det svenska radiomonopolets bennstråle. Vi finner i likhet med Lagrådets yttrande att den föreslagna lagstiftningen har intimt samband med frågan om svenskt radiomonopol och reklam i radio.

Vi har funnit ett allmänt intresse från följande kategorier, vilka kanske inte beretts tillräckligt med programutrymme i Sveriges Radio:

Kommersiella intressen: Annonserer i de nu existerande s.k. reklamsändarna. Tidigare har Dux Radio och Philips anordnat utsändningar över sändare i Europa och Afrika. Svenska exportindustrier annonserar varor i utländsk radio.

Kristen missionsverksamhet: IBRA Radio och Norea Radio har anordnat och anordnar utsändningar över utländska radiostationer för lyssnare i Sverige och övriga Skandinavien. IBRA Radio är nu hänvisade till en sändare i Ecuador, HCJB i Quito, vars växlande hörbarhet emellanåt medför svårigheter för regelbunden avlyssning. Frälsningsarmén sänder över Radio Nederland.

Övriga ideella organisationer: IOGT har haft studiecirkelinformation för svenska lyssnare över Polens Radio, HCJB i Ecuador m.fl.

Vi har funnit att radiomonopol inte behöver betyda totalförbud för andra sändningar. Flera länder intar en mera liberal hållning i radiofrågan.

Schweiz upplåter en av sina våglängder till Internationella Röda Korskommitten. Förenta Nationerna tillåtes sända från Geneve.

Norge låter studenterna i Oslo och Trondheim några veckor årligen anordna sändningar på ordinarie riksprogrammets våglängder, men efter riksprogrammets slut. De sändare som används är studentorganisationernas egna.

Nordiska Rådet behandlade frågan om reklam i radio och television senast 1959, och frågan har senare varit föremål för överväganden i Sverige. Från DX-Alliansens sida har vi emellertid funnit att denna fråga genom den utveckling som skett kommit i ett förändrat läge. Vi ber att få hänvisa bl.a. till utvecklingen för engelsk kommersiell television. Vi vill erinra om att orsaken till att vi har s.k. piratsändare med reklam hänger intimt samman med att vi i Sverige ej tillåter reklam i radio. Med användande av UKV har de tekniska förutsättningarna givits för en grundlig omvärdering av reklamproblemet.

Vi vill i detta sammanhang också erinra om Internationella Teleunionens (ITU) radiokonferens 1959 som bl.a. på sitt arbetsprogram behandlade frågor såsom t.ex. ett bättre utnyttjande av de våglängder som för närvarande står till förfogande. På förslag av UNESCO skulle ITU även försöka komma överens om en ny fördelningsplan inom UKV-bandet. Om överenskommelsen icke gick att få till stånd föreslogs att man genom ITU sökte nå ett bättre utnyttjande av de våglängder som står till buds genom omläggning av programmen.

Vi har funnit farhågorna överdrivna beträffande etablerandet av nya s.k. fartygsbaserade rundradiostationer utanför svenska kuster. Redan nu har trängseln på mellanvågsbanden gjort att det knappast är realistiskt att räkna med att framtida fartygsbaserade stationer kommer att välja mellanvågsbanden för sina sändningar. Istället kommer UKV-bandet att i större utsträckning komma till användning. För dessa band är ju ännu inte den fullständiga våglängdsplaneringen helt klar.

I debatten kring problemet med dessa fartygsbaserade sändare har efterlysts ett positivt alternativ till en lagstiftning på detta område.

DX-Alliansen hemställer om att en statlig utredning med det snaraste måtte tillsättas, vilken förutsättningslöst söker komma till en positiv lösning av detta problem. Den snabba utveckling, som kommunikationstekniken i vår tid genomgår, kan resultera i att den föreslagna lagstiftningen endast temporärt löser ett aktuellt problem. Genom satelliter och andra teknikens landvinningar kan frågan inom några få år tvingas till en omprövning.

Vi vilja därför rekommendera statsmakterna att söka sig andra vägar att upprätthålla internationella konventioners bestämmelser. Den statliga utredningen bör därför erhålla instruktioner att besvara följande frågor:

1. I vilken omfattning strider de ifrågakvarande rundradiostationerna mot internationella konventioner?

Kommentar: De nu aktuella sändarna strider mot 1959 års telekonvention, i det att de icke nyttjar en sig tilldelad frekvens enligt den s.k. Köpenhamnsplanen. Förhållandet är dock detsamma beträffande ett flertal sändare i olika länder.

2. Vilka möjligheter finns till en positiv lösning av rundradiostationers verksamhetsform?

Kommentar: En tänkbar möjlighet är att tilldela dessa radiostationer en våglängd godkänd i Köpenhamnsplanen. Det torde vara bekant att Sveriges Radio AB av Telestyrelsen erhållit ett mycket stort antal våglängder som i proportion till antalet invånare i Sverige vida överstiger vad som tilldelats andra länder. Det torde kunna ifrågasättas om avtalet mellan Telestyrelsen och Sveriges Radio AB om ensamrätt för Sveriges Radio till dessa våglängder kan upprätthållas i fortsättningen.

3. Finnes möjligheter till grundandet av ett kommersiellt radioföretag, vilket står under statlig övervakning och som försäljer sändningstid till kristna och ideella organisationer och dessutom förmedlar reklam som gagnar svenskt näringsliv?

Kommentar: Ett alternativ till den föreslagna lagstiftningen är att avvakta förhandlingar inom bl.a. Europarådets juridiska kommitté. Då dessa torde dra ut något på tiden rekommenderas statsmakterna att utreda andra möjligheter. Den utveckling som prövats i Tyskland med reklam i radio har hittills omöjliggjort fartygsbaserad radio utanför Tysklands kuster. DX-Alliansen har föreslagit grundandet av ett kommersiellt svenskt radioföretag, vilket står under offentlig kontroll och som tillhandahåller sändningstid åt kristna och ideella organisationer samt dessutom förmedlar reklam som gagnar svenskt näringsliv. Vi vill föreslå att den nu sittande rundradioutredningen med Landshövding Valter Aman som ordförande får i uppdrag att ta upp denna fråga. Lämpligen kan frågeställningen behandlas i samband med den nu föreslagna utredningen om reklam i svensk TV.

4. Motivet till lagstiftningen är att motverka störningar för svensk rundradiomottagning. Den nu invigda sändaren i Orlunda vid Motala störs av en östtysk radiostation, Deutschlandsender på långvåg. Orlunda använder kanalen 191 kc/s och Luleå 182 kc/s. Den östtyska stationen har placerat sin sändare på 185 kc/s, dvs. mellan två fördelade kanaler. Kommer åtgärder att vidtagas för att råda bot mot detta?

5. Kommer de svenska statsmakterna att även i fortsättningen fullfölja sin strävan att följa internationella telekonventionens bestämmelser i det att vi från svensk och nordisk sida kan vänta ett initiativ ifråga om de s.k. störningssändarna?

Kommentar: Vi har med största tillfredsställelse noterat att de svenska statsmakterna tagit initiativ för att förebygga störningar av rundradiosändningar i Sverige. Från DX-Alliansens sida har vi här endast reagerat emot att lagstiftningsåtgärder skall finnas

vara nödvändig för att efterfölja den internationella radiokonventionen. Det är sedan några år bekant för DX-Alliansen att de verkliga störningskällorna som kan hindra radiomottagning inte är dessa enstaka fartygsbaserade rundradiostationer utanför Sveriges kuster, utan de s.k. störningssändarna. Vi räknar därför med att de svenska statsmakterna tillsammans med de övriga nordiska länderna kommer att ta initiativ för att komma till rätta med detta verkligt stora hinder för en störningsfri mottagning. Vi riktar därför en vädjan till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Kommunikationsdepartementet att i frågans fortsatta behandling hänsyn måtte tagas till vårt förslag om en förutsättningslös utredning om rundradiostationers verksamhet. Lidingö den 12 maj 1962.

DX-Alliansen/ Claes W. Englund Bengt Dalhammar Hugo Gustafsson

LAGSTIFTNING PÅ "ETERHAVET" - DX-ALLIANSENS ÅTGÄRDER

Som kanske den uppmärksamme tidningsläsaren redan kunnat konstatera kunde DX-Alliansen inte slutföra den personliga uppvaktningen hos Statsrådet Gösta Skoglund. Vi vill med detta extranummer av AN informera våra anslutna klubbar om vad som hänt.

Den personliga uppvaktningen blev således uppskjuten från den 8 maj till först den 17 maj, sedan till den 10 maj. Den 9 maj fick vi besked om att tiden blivit uppskjuten till den 22 maj. Från DX-A. fann vi dessa besked alltför svävande. Avsikten med vår aktion har ju varit att lämna INFORMATION till statsmakterna om DX-arnas synpunkter på denna lagfråga. Vi har ansett att vederbörligt hänsynstagande till de reella förhållandena på rundradiobanden inte iakttagits i frågans behandling. DX-arna, vars hela verksamhet bygger på en kontinuerlig avlyssning av rundradiostationer över hela världen, besitter i just denna fråga expertkunskaper, som vi funnit angeläget att få framföra.

Då vi från Kommunikationsdepartementet fick försäkringar om att ALLA inkomna skrivelser behandlas och läses av vederbörande, ansåg vi oss nå vårt huvudsakliga syfte att lämna DX-arnas uppfattning i frågan uttryckt i en ny skrivelse adresserad till Kommunikationsministern. Den personliga uppvaktningen skulle kanske ha blivit mera en yttre manifestation av symboliskt värde. Men vi vill framhålla att vi med största intresse ser fram emot att få våra frågor besvarade. Vi har böjt oss för departementets besked och ansett oss nå vårt syfte med vår skrivelse.

Skrivelsen överlämnades till Komm. Dep. torsdagen den 12 maj. Den 14 maj överlämnades kopia till Lidingöarnas Telegrambyrå/TT/. En mycket skicklig redaktör färdigställde ett synnerligen utförligt referat omfattande i utrymme 3/4 av vår skrivelse, vilket sändes ut per teleprinter till alla Sveriges Tidningar. Glädjande nog visade tidningarna på tisdagen den 15 maj en stor generositet. Tidningarna Göteborgs Handels Och Sjöfartstidning, Bohuslänningen och Dagen ägnade skrivelsen sin första sida, Dagen t.o.m. sin löpsedel. Övriga dagstidningar t.ex. Sockholms Tidningen, Dagens Nyheter, Norrländska Socialdemokraten, Norrbottens Kuriren, Skånska Dagbladet, Göteborgs-Posten, Norrköpings Tidningar, Nord Västra Skånes Tidningar, Gotlänningen, Borås Tidning och Expressen gjorde varierande referat av TT-meddelandet. På Riksdagen har visats intresse så tillvida att kopior rekviderats till de 15 ledamöterna i lagutskottet, där den politiska behandlingen av frågan sker.

Vi DX-are har således inte någon anledning att känna besvikelse över att en upptagen Kommunikationsminister ej haft tid att personligen ta emot DX-Alliansens delegation och få våra frågor besvarade. Vi anser att vi fullgjort vårt uppdrag och uppnått vårt syfte - att ge vederbörande organ den information om reella förhållanden på rundradiobanden som vi DX-are har de naturligaaste förutsättningar för.

Nu ligger avgörandet hos den nästkommande församling - Sveriges Riksdag där sker den parlamentariska behandlingen. I debatten där vägs de olika argumenten för och emot och från DX-Alliansens sida är vi glada om vi genom vår information har kunnat bidra till att denna radiotekniska fråga blivit belyst från dem som dagligen konfronteras med rundradiomottagning i Sverige.

Vi DX-are har all anledning att följa frågans fortsatta behandling med de största intresse.

Claes W Englund

DX-ALLIANSEN

Sekretariatet, Sannadal, LIDINGÖ 2.

INFORMATION

DX-Alliansens styrelse överlämnade den 28 april en skrivelse till kommunikationsministern rörande radiofrågan. Skrivelsen har följande innehåll:

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Kommunikationsdepartementet.

DX-Alliansen, samarbetsorganisation för 38 svenska DX-klubbar och föreningar om tillsammans närmare 50.000 medlemmar (kortvågslyssnare) har efter remiss av en entydig opinion uppmanats att göra ett uttalande i radiofrågan att tillställas Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Kommunikationsdepartementet. Vid uppvaktning hos Herr Statsrådet den 8 maj kommer en delegation från DX-Alliansen att framföra några synpunkter på hur radio-problemet bör kunna lösas. Med anledning av Kungl. Kommunikationsdepartementets snabb-behandling av ärendet önskar dock DX-Alliansens styrelse redan nu framföra några av dessa synpunkter i följande uttalande:

DX-Alliansen och anslutna föreningar och klubbar verkar sedan flera år tillbaka för ökade internationella kontakter och förståelse mellan folken byggd på fri radioverksamhet såväl beträffande radioutsändningar som lyssnande.

Vi har funnit det av statsmakterna aviserade lagförslaget angående kriminalisering av rundradiostationer på öppna havet och i luftrummet ovanför det, stötande för det allmänna rättsmedvetandet och stridande mot den fundamentala principen om eterns frihet, som hela vår verksamhetsgren distansavlyssning av rundradiostationer, ger så talrika exempel på. Ett statligt ingripande som kriminaliserar radioverksamhet av underhållnings-karaktär synes oss vara jämförligt med diktaturstaters förbud mot lyssnande på vissa stationer. En lagstiftning av detta slag bör förbehållas en krigssituation o.dyl.

Statsmakternas motivering till den nya lagstiftningen är att den internationella radiokonventionen måste följas i detalj. Det torde dock icke finnas ett enda land i världen, som följer konventionens bestämmelser och rekommendationer in i minsta detalj. Fartygsbaserad radio på internationellt vatten är icke någon specifik nordisk företeelse. Exempelvis har sändare opererat i farvattnen mellan USA och Kuba utan att några röster höjts för att detta skulle strida mot radiokonventionens bestämmelser. En liberalare radiopolitik än i Sverige förs i de flesta andra länder. I Grekland t.ex. har Voice of Americas "Courier" efter flera års fartygsbaserad verksamhet nu fått flytta i land på Rhodos. Även Norge intar en mera liberal hållning i radiofrågan. Man tillåter studenter i Oslo och Trondheim att anordna sändningar några veckor årligen på ordinarie riksprogrammets våglängder, men efter ordinarie programmets slut. De sändare som används är studentorganisationernas egna. Den norska inställningen visar, att radiomonopol inte behöver betyda totalförbud för andra sändningar.

Vi vill framhålla att DX-Alliansen icke uttalar sig med avsikt att ge stöd åt Radio Nord och Radio Syd eller annan privat radio utan enbart därför att en kriminalisering av radioverksamhet på det sätt som avses synes strida mot allmänna folkrättsliga begrepp. Ett omdöme som vi grundat på de erfarenheter som erhållits genom lyssning på rundradioföretags stationer över hela världen. Det kan dock framhållas att ett stort allmänt intresse föreligger för de radiostationer, som drabbats av det svenska radiomonopolets bannstråle. I popularitetsomröstningar, som företagits bland DX-are intog t.ex. Radio Nord fjärde plats, och IFRA Radio kom på tredje plats i en närmast föregående omröstning, som ägde rum 1959. För att man nu skall få höra regelbundna IBRA-program på svenska måste man ta in en ecuadoriansk radiostation. Denna station kom för övrigt på tredje plats i den senaste omröstningen.

DX-Alliansen hemställer, Herr Kommunikationsminister, att Kungl. Majt. med det snaraste måtte besluta om att en statlig utredning tillsättes, vilken förutsättningslöst söker komma till en positiv lösning av detta problem. Den snabba utveckling, som kommunikationstekniken i vår tid genomgår, kan resultera i att den föreslagna lagstiftningen endast

temporärt löser ett aktuellt problem. Genom satelliter och andra teknikens landvinningar kan frågan inom några få år tvingas till en omprövning.

Vi vilja därför rekommendera statsmakterna att söka sig andra vägar att upprätthålla internationella konventioners bestämmelser. Den statliga utredningen bör därför erhålla instruktioner att besvara följande frågor:

1. I vilken omfattning strider de ifrågavarande rundradiostationerna mot internationella konventioner?

2. Vilka möjligheter finnes till en positiv lösning av rundradiostationers verksamhetsform?

3. Finnes möjligheter till grundandet av ett kommersiellt radioföretag, vilket står under statlig övervakning och som försäljer sändningstid till kristna och ideella organisationer och dessutom förmedlar reklam som gagnar svenskt näringsliv?

Vi riktar därför en vädjan till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Kommunikationsdepartementet att i frågans fortsatta behandling hänsyn måtte tagas till vårt förslag om en förutsättningslös utredning om rundradiostationernas verksamhet.

Lidingö den 26 april 1962.

DX - A L L I A N S E N

Claes W. Englund

Bengt Dalhammar

Hugo Gustafsson

Skrivelsen till kommunikationsministern i "pirat"-radiofrågan hade ovanstående lydelse. DX-Alliansens styrelse har distribuerat likalydande information (omslagande sida är för övrigt exakt densamma) till TT och tidningarna, och dessutom planeras utlämnande till samtliga riksdagsmän genom riksdagens vaktmästare.

Informationen kompletterades med några uppgifter om DX-Alliansens och de anslutna klubbarnas verksamhet. Vidare meddelades att det ursprungliga förslaget till aktionen kom från Västerås, och uppgavs vilka orter de trettio deltagande klubbarna var ifrån.

STUDIEMATERIAL

I ett tidigare nummer av Allians-Nytt har uppgivits att Godtemplarordens Studieförbunds studieplan i DX-ing är slutsåld. Uppgiften är felaktig och beror på ett missförstånd. Studierektor Ralph Uddman i Godtemplarordens Studieförbund meddelar att den kvarvarande upplagan säkert räcker ytterligare ett eller två år.

Däremot är det aktuellt med en utbyggnad av studieplanen, och Hugo Gustafsson räknar med att han skall kunna presentera nya studieplaner och nytt studiematerial vid DX-parlamentet i Lund. Det är dels fråga om en utförlig studieplan som antingen kan användas som ett komplement till tidigare studier efter Åke Edéns studieplan, eller också användas enbart. Den nya studieplanen kompletteras i sin tur av mindre studieplaner för ämnesstudier i olika grenar, och som hjälpmedel läggs mappar upp med lämpligt studiematerial (böcker, tonband med inspelningar o.s.v.) som utlånas till studiecirkelarna.

PRESS-STOPP-NYTT

Från kommunikationsdepartementet meddelades den 7/5 att DX-Alliansens uppvaktning påföljande dag tyvärr måste uppskjutas, på grund av att kommunikationsministern skulle bli upptagen på annat håll. Tidpunkten för uppvaktningen fastställdes preliminärt till torsdagen den 10 maj kl 11.00.

I B R A - N Y T T

IBRA-sändningar på svenska kommer över HCJB varje onsdag fr.o.m. 9 maj. För programmen svarar Sven Forsberg - IBRA:s programsekreterare - och de ingår i HCJB:s ordinarie svenska program kl 22.30 samt i de nya testsändningarna kl 19.30.

DX-ALLIANSEN

Sekretariatet, Sannadal, LIDINGÖ 2.

INFORMATION

DX-Alliansen har i en tidigare skrivelse till kommunikationsministern föreslagit en förutsättningslös utredning av radiofrågan. Efter att två gånger ha fått sin tid för uppvaktning hos statsrådet Skoglund uppskjuten, har DX-Alliansens styrelse tillställt kommunikationsministern en ny skrivelse. I denna påpekar man vad radioexperterna inom organisationen anser vara de verkliga radiostörningsproblemen. Man frågar om statsmakterna är beredd att ta initiativ till åtgärder dels mot en östtysk station på otillåten våglängd som på sina håll stör den nya Motalasändaren, och dels mot de talrika störningssändarna i olika länder, vilka har som enda uppgift att störa radiostationer i andra stater.

Skrivelsen har följande lydelse:

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Kommunikationsdepartementet.

DX-Alliansen, samarbetsorgan för 40 svenska DX-klubbar och föreningar, tillställde Chefen för Kungl. Kommunikationsdepartementet den 28 april en skrivelse med uttalande i radiofrågan. Det är oss nu angeläget att då vår uppvaktning uppskjutits ännu en gång, få framföra ytterligare motiveringar för vårt ställningstagande:

I motiveringen till statsmakternas nya lagstiftning angående kriminalisering av rundradiosändningar på öppna havet och i luftrummet ovanför, heter det att den internationella radiokonventionen (1959 års telekonvention med därtill hörande radioreglementen) måste följas i detalj. Mot detta har givetvis DX-Alliansen icke några principiella invändningar att göra. Vid vår avlyssning av rundradiostationer på kort- och mellanvågsbanden har vi kommit till insikt om betydelsen av internationell planering och fördelning av befintliga kanaler. Det torde dock icke finnas ett enda land i världen, som följer konventionens bestämmelser in i minsta detalj. I sammanhanget har nämnts att över 300 radiostationer bryter mot den s.k. Köpenhamnsplanen.

I det aktuella lagförslaget har statsmakterna lagt särskild vikt vid konventionens rekommendationer att aktivt inskrida mot radiosändningar, som orsakar menliga störningar i Sverige eller något av de övriga nordiska länderna. Vi har icke vid våra avlyssningar av de nu existerande fartygsbaserade rundradiostationerna kunnat konstatera att dessa skulle orsaka några menliga störningar. DX-Alliansen har nu 40 anslutna DX-föreningar och klubbar registrerade och av dessa utger tjugo månatliga bulletiner med rapporter om hörbarhet på rundradiostationer över hela världen på såväl kortvåg som mellanvåg. Vi har i dessa rapporter, vilka täcker avlyssning över hela landet, icke funnit några särskilda anmärkingar mot de aktuella sändarna.

Fartygsbaserade radiostationer är enligt våra uppgifter följande:

Radio Swan, Swan Island	sändningar på kortvåg och mellanvåg
Voice of America, Courier, Rhodos	sändningar på kortvåg och mellanvåg
Radio Nord	sändningar på mellanvåg
Radio Veronica, Nederländerna	sändningar på mellanvåg
Radio Mercur och Radio Syd	sändningar på ultrakortvåg
Planerade:	
Voice of Sluogh, England	sändningar på mellanvåg
Radio Kerkske, Belgien	sändningar på mellanvåg

Beträffande Radio Nord sänder den på 602 kc/s = 498 meter och enligt tillgängliga våglängdstabeller skulle den teoretiskt kunna störa Lyon I, Frankrike, Karl Marx Stadt, Östtyskland, Damascus, Syrien och Nicosia på Cypern. Av dessa stationer torde det endast vara Lyon som blir störd. Den svenska DX-specialisten Arne Skoog, Sveriges Radios Lyssnarcentral, uttalar emellertid i Röster i Radio-TV nr 18 1962: "I Lyon har man inget besvär med störningar från Radio Nord. Det beror på att den franska sändaren med sina 100 kW fullständigt tränger undan Radio Nord med dess 20 kW. Däremot kan man inte höra Radio Lyon i de delar av Sverige och Finland, som hör till Radio Nord's primära verksamhetsom-

råde, och i övriga delar av Nord-Europa torde mottagningen av Radio Lyon ha blivit avsevärt försämrad. Men intresset för avlyssning i Norden av Radio Lyon torde knappast vara tillräckligt stort för att tjäna som argument i debatten om piratradion."

DX-Alliansen vill framhålla att de som blir störda i sin avlyssning av Radio Lyon rekommenderas att i stället avlyssna någon av de andra av Frankrikes program 2-sändare, som sänder exakt samma program och med 50 kW högre effekt. Radio Lyons våglängdsval är dessutom olämpligt ur distanslyssningssynpunkt. Virekommendera i stället t.ex. Rennes I på 445 meter, Paris I på 359 meter, Lille I på 218 meter eller någon av de andra 10 rundradio-stationer som återsänder samma program.

Det torde också vara tveksamt om Radio Lyon i en framtid skulle få behålla sin exklusiva våglängd på grund av den trängsel som nu råder på mellanvågsbanden.

I detta sammanhang vill vi gärna upplysa om att under de senaste 4-5 åren har bland svenska DX-are blivit allt vanligare att distansavlyssna inte bara rundradiostationer på kortvåg. De mest förbluffande resultat har nämligen uppnåtts på mellanvåg. Det hör sålunda inte till sällsyntheterna att icke särskilt starka mellanvågsradiostationer från Canada, USA, Chile, Brasilien, Afrika samt Japan och övriga Asien hörs med en mycket stark och klar mottagning, oftast efter de europeiska rundradioföretagens ordinarie programs slut på kvällarna.

Detta är också skäl till att frågan om våglängdsfördelningen och motiveringen till densamma torde få omprövas inom en snar framtid. När rundradiostationer stör svenska intressen torde det således icke vara ett problem av den enkla karaktär, som det först syntes.

Vi har icke funnit något nordiskt lands sändningar blivit störda av fartygsbaserade rundradiostationer. De våglängder som stationerna använder stör ej heller den kommersiella radiotrafiken, då ju utväxlingen av radiotelegram o.dyl. är hänvisad till andra kanaler enligt våglängdstabellerna.

Det framlagda lagförslaget omfattar även kriminaliserad medverkan till radioanläggning, vars sändningar visserligen icke faller under bestämmelsen i lagens första paragraf, men likväl på öppna havet eller i luftrummet däröver (i ex. sändningar som ej orsakar menliga störningar vid radiomottagning i Norden) används för sändningar i strid mot rekommendationerna i internationella telekonventionen.

DX-Alliansen har i sin bedömning av detta ej kunnat finna i vilken omfattning som det föreliggande lagförslaget, som en isolerad nordisk lagstiftning, skall kunna nå avsedd verkan. Vi finner i likhet med lagrådet att verkningsfull lösning endast kan ernås genom ett internationellt samarbete, i första hand kanske Europarådets juridiska kommitte eller ITU. I den mån lagrådets rekommendation äger relevans, vilket vi ej funnit anledning att ifrågasätta, finner vi det synnerligen anmärkningsvärt att de nordiska länderna redan nu vill binda sig för en lagstiftning av så omfattande karaktär, vilket torde verka hämmande vid den kommande internationella behandlingen.

Nordiska Rådets behandling av denna fråga har sitt intresse i sammanhanget. Enl. Nordisk Kontakt nr 7 1962 sid 367 (Parlamentarisk orientering) låg som grund för behandlingen ett dansk-norskt medlemsförslag vari det föreslogs att Nordiska Rådet till de nordiska regeringarna skulle hemställa att i samråd vidtagna åtgärder för att säkerställa genomförande av dem alla tillträdde internationella radioreglementet i den mån det rör sig om radioutsändningar, som står i strid med detta reglemente och som är avsedda för mottagning i ett nordiskt land.

Denna Nordiska Rådets juridiska kommittes förslag antogs också av Nordiska Rådet. Nordiska Rådets juridiska utskotts talesman vid sessionen hr Folke Mellquist framhöll att det behövs samnordiska åtgärder, men utskottet ansåg det inte vara nödvändigt att Rådet tog ställning till de former under vilka dessa samnordiska åtgärder borde få.

Lagstiftningsförslaget fördes således fram som ett supplement till Nordiska Rådets juridiska utskotts förslag om samnordiska åtgärder. Nordiska Rådet uttalade sig inte för en lagstiftningsåtgärd utan för samnordiska åtgärder i någon form. Vi har därför funnit att svenska statsmakterna lika lite som något annat nordiskt land är så bundna av att följföra lagstiftningsförslaget utan att detta borde kunna få gå igenom den vanliga parlamentariska behandlingen i Svenska Riksdagen med en förutsättningslös debatt och med iakttagande av föreskriven behandlingstid.

DX-Alliansen har i statsmakternas behandling av denna fråga saknat en positiv och vid-synt behandling. Det förefaller oss som om lagförslaget tillkommit endast i syfte att tysta två, tre radiosändare utanför Sveriges kuster. Det är detta vi funnit stötande för det

allmänna rättsmedvetandet och stridande mot fundamentala principer om eterns frihet. Denna princip uttryckes således i Nationernas Förbunds 1936 internationella konvention ang. radions användning i fredens tjänst och i den appell, som Förenta Nationerna utsände 1947 där det poängterades betydelsen av radions medverkan i arbetet för internationell förståelse och mellanfolkligt samarbete.

Den föreslagna lagstiftningen finner vi ej tillräckligt välmotiverad. En lagstiftning som träder in för ett tillfälligt aktuellt behov av detta slag bör förbehållas en krigs- eller beredskapssituation som den kanske uttryckes i Strafflagens 27 Kap. § 1.

Vi ifrågasätter ävenledes huruvida det är förenligt med folkrättsliga rättssatser med en isolerad lagstiftning som är ämnad att omfatta öppna havet och luftrummet däröver. International Law Commission (ILC) har behandlat de folkrättsliga reglerna kring a/ territorialvatten och b/ öppna havet. Vi har här inte funnit stöd för en lagstiftning av detta slag. Vi finner det vidare anmärkningsvärt att Lagrådet inte funnit anledning yttra sig om folkrättsliga plikter och inomstatliga avgöranden, utan endast konstaterar att frågan bör slutas till Europarådets juridiska kommitte. I detta fall rör det sig om en helt ny form av lagstiftning, som dessutom griper in på ett kontroversiellt område, där forskningen inte nått fram till enhetliga normer. Enl. uppgifter har också en folkrättssakkunnig i Danmark dr juris Erik Bruel i en utredning framfört betänkligheter mot att stifta lagar som rör internationellt vatten och anser att frågan bör behandlas inför Internationella Domstolen i Haag.

I vår avlyssning av de olika radiobanden har vi även nått kontakt med en rik flora av politiska frihetssändare, som sålunda ej heller anpassat sig till den s.k. Köpenhamnsplanens våglängdsplanering. Dessa berörs ej av lagförslaget. I förening med s.k. störsändare utgör dessa en kraftig störningsfaktor som vi DX-are anser mer angeläget att finna en acceptabel lösning på. Den aviserade lagstiftningen förefaller oss därför sakligt bristfälligt motiverad.

Vi vill framhålla att DX-Alliansen inte uttalar sig med avsikt att ge stöd åt någon av de nu befintliga fartygsbaserade rundradiostationerna, utan enbart därför att en kriminalisering av radioverksamhet på det sätt som avses, synes strida mot allmänna folkrättsliga begrepp. Ett ondöme som vi grundat på de erfarenheter som erhållits genom avlyssning av rundradioföretags stationer över hela världen.

Det kan dock framhållas att ett stort allmänt intresse föreligger för de radiostationer som drabbats av det svenska radiomonopolets bannstråle. Vi finner i likhet med Lagrådets yttrande att den föreslagna lagstiftningen har intimt samband med frågan om svenskt radiomonopol och reklam i radio.

Vi har funnit ett allmänt intresse från följande kategorier, vilka kanske inte beretts tillräckligt med programutrymme i Sveriges Radio:

Kommersiella intressen: Annonserer i de nu existerande s.k. reklamsändarna. Tidigare har Dux Radio och Philips anordnat utsändningar över sändare i Europa och Afrika. Svenska exportindustrier annonserar varor i utländsk radio.

Kristen missionsverksamhet: IBRA Radio och Norea radio har anordnat och anordnar utsändningar över utländska radiostationer för lyssnare i Sverige och övriga Skandinavien. IBRA radio är nu hänvisade till en sändare i Ecuador, HCJB i Quito, vars växlande hörbarhet emellanåt medför svårigheter för regelbunden avlyssning. Frälsningsarmén sänder över Radio Nederland.

Övriga ideella organisationer: IOGT har haft studiecirkelinformation för svenska lyssnare över Polens Radio, HCJB i Ecuador m.fl.

Vi har funnit att radiomonopol inte behöver betyda totalförbud för andra sändningar. Flera länder intar en mera liberal hållning i radiofrågan.

Schweiz upplåter en av sina våglängder till Internationella Röda Korskommitten. Förenta Nationerna tillåtes sända från Geneve.

Norge låter studenterna i Oslo och Trondheim några veckor årligen anordna sändningar på ordinarie riksprogrammets våglängder, men efter riksprogrammets slut. De sändare som används är studentorganisationernas egna.

Nordiska Rådet behandlade frågan om reklam i radio och television senast 1959, och frågan har senare varit föremål för överväganden i Sverige. Från DX-Alliansens sida har vi emellertid funnit att denna fråga genom den utveckling som skett kommit i ett förändrat läge. Vi ber att få hänvisa bl.a. till utvecklingen för engelsk kommersiell television. Vi vill erinra om att orsaken till att vi har s.k. piratsändare med reklam hänger intimt samman med att vi i Sverige ej tillåter reklam i radio. Med användande av UKV har de tekniska förutsättningarna givits för en grundlig omvärdering av reklamproblemet.

Vi vill i detta sammanhang också erinra om Internationella Teleunionens (ITU) radiokonferens 1959 som bl.a. på sitt arbetsprogram behandlade frågor såsom t.ex. ett bättre utnyttjande av de våglängder som för närvarande står till förfogande. På förslag av UNESCO skulle ITU även försöka komma överens om en ny fördelningsplan inom UKV-bandet. Om överenskommelsen icke gick att få till stånd föreslogs att man genom ITU sökte nå ett bättre utnyttjande av de våglängder som står till buds genom omläggning av programmen.

Vi har funnit farhågorna överdrivna beträffande etablerandet av nya s.k. fartygsbaserade rundradiostationer utanför svenska kuster. Redan nu har trängseln på mellanvågsbanden gjort att det knappast är realistiskt att räkna med att framtida fartygsbaserade stationer kommer att välja mellanvågsbanden för sina sändningar. Istället kommer UKV-bandet att i större utsträckning komma till användning. För dessa band är ju ännu inte den fullständiga våglängdsplaneringen helt klar.

I debatten kring problemet med dessa fartygsbaserade sändare har efterlysts ett positivt alternativ till en lagstiftning på detta område.

DX-Alliansen hemställer om att en statlig utredning med det snaraste måtte tillsättas, vilken förutsättningslöst söker komma till en positiv lösning av detta problem. Den snabba utveckling, som kommunikationstekniken i vår tid genomgår, kan resultera i att den föreslagna lagstiftningen endast temporärt löser ett aktuellt problem. Genom satelliter och andra teknikens landvinningar kan frågan inom några få år tvingas till en omprövning.

Vi vilja därför rekommendera statsmakterna att söka sig andra vägar att upprätthålla internationella konventioners bestämmelser. Den statliga utredningen bör därför erhålla instruktioner att besvara följande frågor:

1. I vilken omfattning strider de ifrågasvarande rundradiostationerna mot internationella konventioner?

Kommentar: De nu aktuella sändarna strider mot 1959 års telekonvention, i det att de icke nyttjar en sig tilldelad frekvens enligt den s.k. Köpenhamnsplanen. Förhållandet är dock detsamma beträffande ett flertal sändare i olika länder.

2. Vilka möjligheter finns till en positiv lösning av rundradiostationers verksamhetsform?

Kommentar: En tänkbar möjlighet är att tilldela dessa radiostationer en våglängd godkänd i Köpenhamnsplanen. Det torde vara bekant att Sveriges Radio AB av Telestyrelsen erhållit ett mycket stort antal våglängder som i proportion till antalet invånare i Sverige vida överstiger vad som tilldelats andra länder. Det torde kunna ifrågasättas om avtalet mellan Telestyrelsen och Sveriges Radio AB om ensamrätt för Sveriges Radio till dessa våglängder kan upprätthållas i fortsättningen.

3. Finnes möjligheter till grundandet av ett kommersiellt radioföretag, vilket står under statlig övervakning och som försäljer sändningstid till kristna och ideella organisationer och dessutom förmedlar reklam som gagnar svenskt näringsliv?

Kommentar: Ett alternativ till den föreslagna lagstiftningen är att avvakta förhandlingar inom bl.a. Europarådets juridiska kommitté. Då dessa torde dra ut något på tiden rekommenderas statsmakterna att utreda andra möjligheter. Den utveckling som prövats i Tyskland med reklam i radio har hittills omöjliggjort fartygsbaserad radio utanför Tysklands kuster. DX-Alliansen har föreslagit grundandet av ett kommersiellt svenskt radioföretag, vilket står under offentlig kontroll och som tillhandahåller sändningstid åt kristna och ideella organisationer samt dessutom förmedlar reklam som gagnar svenskt näringsliv. Vi vill föreslå att den nu sittande rundradioutredningen med Landshövding Valter Åman som ordförande får i uppdrag att ta upp denna fråga. Lämpligen kan frågeställningen behandlas i samband med den nu föreslagna utredningen om reklam i svensk TV.

4. Motivet till lagstiftningen är att motverka störningar för svensk rundradiomottagning. Den nu invigda sändaren i Orlunda vid Motala störs av en östtysk radiostation, Deutschlandsender på långvåg. Orlunda använder kanalen 191 kc/s och Luleå 182 kc/s. Den östtyska stationen har placerat sin sändare på 185 kc/s, dvs. mellan två fördelade kanaler. Kommer åtgärder att vidtagas för att råda bot mot detta?

5. Kommer de svenska statsmakterna att även i fortsättningen fullfölja sin strävan att följa internationella telekonventionens bestämmelser i det att vi från svensk och nordisk sida kan vänta ett initiativ ifråga om de s.k. störningssändarna?

Kommentar: Vi har med största tillfredsställelse noterat att de svenska statsmakterna tagit initiativ för att förebygga störningar av rundradiosändningar i Sverige. Från DX-Alliansens sida har vi här endast reagerat emot att lagstiftningsåtgärder skall befinnas

vara nödvändiga för att efterfölja den internationella radiokonventionen. Det är sedan många år bekant för DX-Alliansen att de verkliga störningskällorna som kan hindra radiomottagning inte är dessa enstaka fartygsbaserade rundradiostationer utanför Sveriges kuster, utan de s.k. störningssändarna. Vi räknar därför med att de svenska statsmakterna tillsammans med de övriga nordiska länderna kommer att ta initiativ för att komma till rätta med detta verkligt stora hinder för en störningsfri mottagning.

Vi riktar därför en vädjan till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Kommunikationsdepartementet att i frågans fortsatta behandling hänsyn måtte tagas till vårt förslag om en förutsättningslös utredning om rundradiostationers verksamhet.

Lidingö den 12 maj 1962.

D X - A L L I A N S E N

Claes W. Englund
ordförande

Gimlevägen 10, Djursholm 2. Tel. 010/551162

Bengt Dalhammar
DX-Alliansens sekretariat
Sannadal, Lidingö 2

Hugo Gustafsson
Bjursätragatan 95, Bandhagen

10.4.62.

SNABBREMISS till DX-ALLIANSENS ANSLUTNA KLUBBAR.

Svar senast den 16 april 1962, adress DX-Alliansen, Sannadal
Lidingö 2.

Följande skrivelse ankom DX-Alliansen den 9 april 1962 från
Västra Årøs Lyssnarklubb, Box 165, Västerås/Ordf Rune Eklund/
" Eterkampater."

Som ni väl sett och hört görs i dessa dagar allt för att
rådera bort de sk. "piratsändarna". Vi i Västerås vänder oss till
vår egen organisation DX-Alliansen och hoppas att något görs för
att vi får behålla något av frihet i världen. Är vi svenskar så
enkelt ~~xxx~~riktade eller så vana vid att få allt på ett fat att
vi inte ids göra något åt den ständigt ökade statskontrollen? Här
betalar vi plikttroget våra licensavgifter för att få "inneha
rundradiomottagare", men vad får vi för våra pengar? Genom att
slopa Melodiradion, som vi vet kommer när t.ex. Radio Nord för-
svunnit, så är vi tillbaka i gamla inkörda hjulspår igen med 2%
nyheter, 18 % underhållning och resten 80 % föredrag, politik och
konserter. Är det vad det unga Sverige av idag vill ha? Knappast
Detta borde vara lätt att bevisa, om vi fick en folkomröstning till
stånd i denna angelägenhet där alla lyssnare fick rösta. Det är
där vi hoppas att DX-Alliansen skall kunna ingripa och göra något.
Vi är alla överens om att radion skall bryta allagränser och skapa
goda förbindelser och inte tvärt om. Om Radio Nord gjorde något som
skadade vårt land genom att fungera som mellanhand i saboterande
syfte vore det kriminellt och skadligt men att som nu sker, ge oss
information om var vi kan köpa ~~varor~~ billigast plus glad och trevlig
underhållning, kan inte skada någon. Det är väl bara för dem som
inte vill höra att stänga av. Ja, så har det framgått i TV och press,
att Radio Nord skulle störa de svenska programmen. Kan vi som lyss-
nar på alla program påstå att så är fallet? Nej, det måste vara
gripet ur luften. Vi i VALK hoppas som sagt, att något görs och det
fort, så att vi får behålla friheten någonstans.

På VALK:s vägnar Rune Eklund/ordf/ "

Från DX-Alliansens styrelses sida kräver vi i denna fråga en kraftig
och entydig opinion från de anslutna klubbarna. Enl § 11 i stadger-
na grundar sig remissvar på kvalificerad majoritet/ $\frac{3}{4}$ majoritet av
39 klubbar/. Till måndagen den 16 april vill styrelsen ha svar på
följande fråga från klubbarna:

"Skall DX-Alliansen göra ett uttalande i den sk. "piratsänderfrågan"
vilket i principfrågan innebär ett fördömande av det av statsmakter-
na aviserade lagförslaget om kriminalisering av "piratradioverksam-
het"?"

JA = DX-Alliansens styrelse har de anslutna DX-klubbarnas fullmakt
att göra ett uttalande i enlighet med ovanstående fråga.

NEJ= innebär avslag.

Nedlagd röst eller ej inkommet svar torde tolkas som ett avslag.

Vi erinrar DX-klubbarna om DX-A. stadger § 2, som reglerar DX-A.
uppgift sålunda: " DX-Alliansen har till uppgift att främja DX-ingen
och att hävda DX-klubbarnas intressen. Organisationen skall fungera
som en förbindelselänk mellan klubbarna inbördes samt mellan klubbar-
na och övriga in- och utländska radioorganisationer." Den enda § som
vi i styrelsen kan tillfråga i denna fråga. Vi anhåller alltså om
DX-klubbarnas svar i denna fråga senast den 16 april.

Vi vill samtidigt uppmana klubbarna att inkomma med motioner och
förslag till styrelsekandidater m.m. vilka drågor behandlas i det
nyss utkomna nr av Allians Nytt. OBS. adressuppgifter till klubb-
förteckningen.

DX-hälsningar

DX-Alliansen styrelse